

Onderzoek De Ronde van Houten

Open antwoorden analyse en
onderzoeksverantwoording

In opdracht van de gemeente Houten en in
samenwerking met Maakdestad

Projectnummer 24001
Datum: april 2025

TOTTA

BLUEFIELD

Totta Research
Joan Muyskenweg 39
1114 AN Amsterdam

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek is uitgevoerd door Blue Field Insights – sinds 2007 onderzoekspartner van de gemeente Houten – in samenwerking met Maakdestad. De resultaten geven een betrouwbare indicatie van de meningen van Houtense inwoners ten aanzien van het Houtens Begrotingsadvies. Voor het onderzoek zijn alle 1.088 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan de online enquête. In de periode van 20 maart tot en met 2 april 2025 hebben in totaal 330 panelleden deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent een respons van 30%. De resultaten zijn gewogen naar leeftijd, wijk en geslacht, zodat deze representatief zijn voor de gehele Houtense bevolking. Daarbij is gekeken naar verschillen tussen de verdeling in de respons en de werkelijke bevolkingssamenstelling. Elke deelnemer aan het onderzoek krijgt een gewicht toegekend. Groepen die in de respons minder vertegenwoordigd zijn, krijgen een gewicht boven de 1, zodat hun stem zwaarder meeweegt. Groepen die oververtegenwoordigd zijn, krijgen op hun beurt een gewicht onder de 1. Op deze manier wordt voorkomen dat bepaalde groepen onevenredig veel invloed hebben op de uitkomsten van het onderzoek.

Respondentenprofiel

Profiel respondenten (n=330, alle deelnemers)		Steekproef	Populatie	Weegfactor
Geslacht	Man	61%	49%	0,8
	Vrouw	39%	51%	1,3
	Overig / non-binair	0%	onbekend	
	Totaal	100%	100%	
Leeftijd	18-44 jaar	12%	39%	3,3
	45-54 jaar	22%	18%	0,8
	55-64	24%	19%	0,8
	65 jaar en ouder	42%	24%	0,6
	Totaal	100%	100%	
Wijk	Buitengebied	4%	8%	2
	Noord-Oost	23%	21%	0,9
	Noord-West	37%	28%	0,8
	Zuid-Oost	18%	20%	1,1
	Zuid-West	18%	22%	1,2
	Totaal	100%	100%	

Processtatistieken

Uitnodigingen verstuurd	1.088
Enquêtes voltooid	330 (30%)
Betrouwbaarheidsinterval	95%
Maximale foutmarge totaal	5%

Toelichting op de tabel / fictief voorbeeld:

Bij een netto-respons van $n=330$ inwoners, geeft 42% van de ondervraagden aan begrip te hebben voor de voorgenomen bezuinigingen op culturele voorzieningen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat het werkelijke percentage (met 95% betrouwbaarheid) ligt tussen: 37% ($42\% - 5\%$) en 47% ($42\% + 5\%$).

Toelichting V16: *kunt u uw verdeling van de punten / bezuinigingen over de verschillende thema's toelichten? (n=177)*

Een deel van de inwoners licht toe hoe zij tegen de verdeling van bezuinigingen aankijken en welke keuzes zij daarin zouden maken.

Zorg en veiligheid

Zorg en veiligheid worden door veel inwoners gezien als fundamentele basisvoorzieningen waarop niet of nauwelijks bezuinigd zou moeten worden. Zorg wordt omschreven als een eerste levensbehoefte, essentieel voor het functioneren van inwoners, en iets dat voor iedereen toegankelijk moet zijn. Veiligheid wordt ook belangrijk gevonden; het draagt sterk bij aan het gevoel van welzijn en geborgenheid binnen de gemeente. Beide thema's worden vaak samen genoemd als de belangrijkste pijlers van gemeentelijk beleid, die bescherming verdienen, ook in tijden van financiële druk.

Tegelijkertijd leeft bij sommige inwoners het besef dat juist de zorg een grote kostenpost is binnen de gemeentebegroting. Daarom zou het zinvol zijn om kritisch te kijken naar hoe die middelen worden ingezet. In deze lijn wordt ook gepleit voor het stimuleren van zelfredzaamheid onder inwoners, zodat minder mensen afhankelijk worden van zorgvoorzieningen. Daarnaast benadrukken enkele respondenten het belang van preventie: investeren in een gezonde leefomgeving, sportfaciliteiten en sociale verbindingen kan op termijn zorgkosten beperken en de algehele gezondheid van bewoners bevorderen.

Er is ook aandacht voor de complexiteit van het maken van keuzes. Hoewel zorg en veiligheid als prioriteit worden gezien, erkennen sommige inwoners dat het moeilijk is om een goede balans te vinden tussen alle belangrijke domeinen. Toch overheerst het geluid dat juist deze twee thema's de basis vormen van goed gemeentelijke beleid en daarom zoveel mogelijk ontzien zouden moeten worden bij bezuinigingen.

- *Zorg is, voor alle doelgroepen, belangrijk.*
- *Lastig om een goede verdeling te maken. Er dient genoeg geld voor de zorg te zijn én voor veiligheid maar voor basisvoorzieningen als de bibliotheek dient er ook budget te zijn.*
- *Veiligheid en zorg vind ik het belangrijkste. Sport en Cultuur is een leuk extraatje wat in tijden van bezuinigingen minderen moet.*
- *Zorg is een eerste levensbehoefte die voor iedereen goed toegankelijk moet zijn.*
- *Veiligheid en zorg zijn zo belangrijk. Daar niet op bezuinigen.*
- *Gelijke verdeling is voor mij belangrijk met net iets meer aandacht voor leefomgeving (voor elke dag) en zorg (vanwege vergrijzing en zwakkeren). Verder ben ik sterk voor het stimuleren van zelfredzaamheid.*
- *De zorg is veruit het grootst, dus in absoluut gezien grote bezuiniging, heeft relatief kleine gevolgen, terwijl daardoor veel andere beleidsvelden uit de wind worden gehouden.*
- *Alle punten zijn belangrijk, maar Zorg, Leefomgeving en sport zijn zo belangrijk voor het welzijn van mensen*
- *Ik heb veel punten gegeven voor bezuiniging op zorg want daar gaat het meeste geld naartoe. Daarom moet daar kritisch naar worden gekeken. Met name naar Jeugdzorg. Ouders zouden daar zelf ook naar draagkracht aan mee kunnen betalen.*
- *Ik vind veiligheid heel belangrijk.*
- *De zorg lijkt me evident: de kosten gaan toenemen, met name jeugdzorg en ouderenzorg.*
- *Voor mij is belangrijk dat er gewerkt wordt aan preventie als het om gezondheid gaat. Bezuinig dus niet te veel op sport, een groene leefomgeving, fietspaden. Allemaal grote invloed op onze gezondheid, maar ook op onze mogelijkheden om in contact met elkaar te komen.*
- *Zorg en veiligheid is voor het gevoel van de bewoners erg belangrijk. Andere onderwerpen zijn zeker ook belangrijk, maar je kunt het geld maar één keer uitgeven.*
- *Zorg vind ik het belangrijkste thema, hier hangt het eigen functioneren van bewoners van af.*
- *Veiligheid, zorg en leefomgeving zijn de grondbeginselen voor een goede gemeente.*

Kunst & cultuur en sport

Kunst, cultuur en sport worden door inwoners gezien als waardevolle onderdelen van het gemeentelijk aanbod, maar minder noodzakelijk dan bijvoorbeeld zorg, veiligheid en leefomgeving. In tijden van bezuinigingen vinden inwoners het begrijpelijk dat juist op deze terreinen wordt bespaard. Ze worden vaker gezien als extra's die niet voor iedereen even belangrijk zijn, en waar de gevolgen van bezuinigingen minder groot worden ingeschat.

Sommige inwoners wijzen erop dat kunst en cultuur vooral worden gebruikt door een kleinere groep inwoners. Daarom vinden zij dat deze voorzieningen deels kunnen worden teruggeschroefd. Ook bij sport wordt genoemd dat mensen meer zelf kunnen bijdragen, bijvoorbeeld via een hogere eigen bijdrage of door hun vereniging mee in stand te houden. In de gemeente Houten, waar veel mensen een hoger inkomen hebben, wordt dat als haalbaar gezien. Hoewel kunst, cultuur en sport bijdragen aan welzijn en gezondheid, vinden veel mensen het eerlijker om hierop te bezuinigen dan op basisvoorzieningen. Deze terreinen worden als minder urgent ervaren, en er is meer ruimte om bewoners hier zelf meer verantwoordelijkheid in te geven.

- *Kunst en cultuur kan wel wat minder, lang niet iedereen maakt er gebruik van (selecte groep inwoners).*
- *Inwoners van de gemeente Houten hebben relatief hoge inkomens. Hogere eigen bijdragen aan sport en cultuur is voor deze groep haalbaar.*
- *Gemeente veiligheid zorg en leefomgeving zijn de belangrijkste punten. Mensen met een eigen inkomen dienen zelf te betalen voor sport, kunst en cultuur en dus ook meer bij te dragen aan de instandhouding van vereniging/club.*
- *Bij sport kan de eigen bijdrage omhoog. Kunst en cultuur is een relatieve luxe en kan dus flink minder in moeilijke tijden.*
- *Sport en kunst & cultuur zijn meer optioneel van aard dan de overige thema's. Met name sport is makkelijker zelfstandig te compenseren (bij verminderde steun van de gemeente) dan de overige thema's.*

De leefomgeving

De leefomgeving wordt door veel inwoners gewaardeerd als een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven in de gemeente. Sommigen beschrijven het zelfs als een bepalende factor voor de kwaliteit van wonen in Houten. Groen, fietspaden en de algemene inrichting van de buitenruimte worden gezien als sterke punten van de gemeente, die bijdragen aan het prettige woonklimaat.

Tegelijkertijd klinkt er ook het besef dat, als er bezuinigd moet worden, alle terreinen iets moeten bijdragen, dus ook de leefomgeving. Daarbij wordt opgemerkt dat bewoners hier zelf meer in kunnen betekenen. Door bijvoorbeeld gezamenlijk de buitenruimte te onderhouden, zou op kosten kunnen worden bespaard zonder dat de kwaliteit sterk achteruitgaat.

Sommige inwoners mensen vinden dat er al relatief veel is geïnvesteerd in de leefomgeving, en dat er mogelijk op onderdelen wel iets kan worden teruggeschroefd. Anderen geven juist aan dat zij liever zo min mogelijk bezuinigen op dit gebied, vanwege de directe invloed op het dagelijks leven. Al met al wordt de leefomgeving gezien als waardevol, maar ook als een terrein waar met slim beleid en betrokkenheid van inwoners wellicht op een verantwoorde manier bespaard kan worden.

- *Onze leefomgeving kan met een goed plan en bewoners betrokkenheid (veeg je stoepje of een deel van de buitenruimte bij je appartement) vast goedkoper*
- *In de leefomgeving kunnen we meer zelf doen*
- *Onze leefomgeving is wat Houten Houten maakt en waarom het hier zo fijn wonen is. Liefst zou ik hier geen cent op bezuinigen, maar alle terreinen moeten iets bijdragen.*
- *Wij zijn al een gemeente met veel fietspaden en groen. Idem dito leefomgeving. Dat maken we zelf.*
- *Ik waardeer de leefomgeving enorm dus ondanks dat hier meer budget voor is, zou ik hier minder op bezuinigen.*
- *Omdat er bezuinigd moet worden dan toch maar op gemeente en leefomgeving.*
- *Gelijke verdeling is voor mij belangrijk met net iets meer aandacht voor leefomgeving (voor elke dag) en zorg (vanwege vergrijzing en zwakkeren)*

De gemeente

Inwoners wijzen daarnaast op mogelijke besparingen binnen de gemeentelijke organisatie, zoals minder externe inhuur, versoering van interne processen of efficiënter werken. Dit gaat soms gepaard met kritiek op hoe de gemeente is georganiseerd. Tegelijkertijd waarschuwen enkelen dat de gemeente wel voldoende uitvoeringskracht moet behouden.

- *De gemeente: er zijn te veel ambtenaren en de efficiency en productiviteit moet verbeteren, waarvoor minder mensen nodig zijn.*
- *Bezuinigingen op Gemeente te halen door bijvoorbeeld minder externen en minder adviesbureaus te gebruiken.*
- *Als er in de gemeente efficiënter gewerkt kan worden, kan dat geld besteed worden aan belangrijke zaken, zorg, sport, onze leefomgeving, maar ook kunst en cultuur.*
- *De gemeente kan vooral bezuinigen op de hoeveelheid wethouders, vier is naar mijn mening meer dan genoeg. Het aantal wethouders dus niet meer laten hangen van het aantal zetels.*
- *Ik verwacht dat de gemeente ook wel met een wethouder minder af kan. Energiebesparing is misschien nog een mogelijkheid voor de gemeente.*
- *Ik denk niet dat we op de organisatie van de gemeente moeten bezuinigen als dat te voorkomen is. Er moet meer gebeuren met minder geld, dan is bezuinigen op de kern van de organisatie waar het denkwerk moet gebeuren niet verstandig.*

Duurzaamheid

Duurzaamheid wordt door veel inwoners gezien als een belangrijk onderwerp dat ook in tijden van bezuinigingen aandacht moet blijven krijgen. Er klinkt zorg over de gevolgen van het verminderen van investeringen op dit gebied: bezuinigen op duurzaamheid wordt door meerdere inwoners gezien als een oplossing voor de korte termijn, die op de lange termijn juist tot hogere kosten en grotere problemen kan leiden. Investeren in duurzaamheid wordt belangrijk gevonden om toekomstige generaties te beschermen en om de leefbaarheid en betaalbaarheid op langere termijn te behouden.

Tegelijk vinden sommige inwoners dat duurzaamheid en energiebeleid vooral op landelijk niveau geregeld zouden moeten worden, omdat dat efficiënter is en grotere impact heeft. Zij zien een minder actieve rol voor de gemeente, die in hun ogen vooral moet meebewegen met landelijke ontwikkelingen. Andere inwoners vinden juist dat de gemeente wél verantwoordelijkheid moet nemen, maar dan samen met de inwoners. Door mensen te stimuleren om zelf energie te besparen, minder te consumeren en afval te beperken, kan duurzaamheid ook vanuit de samenleving zelf versterkt worden.

- *Op duurzaamheid en veiligheid kan er niet bezuinigd worden. We maken de wereld onleefbaar als we geen geld uittrekken voor duurzaamheid.*
- *Bezuinigingen op Sport en duurzaamheid zijn korte termijn winsten maar lange termijn kosten.*
- *De investering in duurzaamheid is belangrijk voor de toekomst.*
- *Duurzaamheid en energie moet landelijk geregeld worden, veel efficiënter.*
- *Duurzaamheid en energie vergen juist nu investering, op de lange termijn loont dit in de vorm van kosten besparing.*
- *Ik vind duurzaamheid belangrijk, kost straks nog meer.*
- *Duurzaamheid en energie loopt vast in de ontwikkelingen: neem hierin niet het voortouw maar vaar mee op de landelijke ontwikkelingen.*
- *Een gemeente kan alleen maar beter worden als de basis goed en gelijk is. Daarnaast moeten we aan de toekomst denken dus duurzamer worden.*
- *Duurzaamheid en energie zijn belangrijk voor de toekomst. We moeten ook daar op blijven inzetten, maar dat moeten inwoners ook zelf doen. Vooral energie besparen en minder spullen kopen en weggooien.*

Toelichting V17: *Welke van onderstaande taken vindt u geschikt (meer) door inwoners uit te laten voeren? Anders, namelijk: (n=27)*

Uit de antwoorden blijkt dat inwoners met name taken rondom veiligheid, duurzaamheid en de openbare ruimte geschikt achten om (meer) door andere inwoners te laten uitvoeren. Veiligheid in de wijk wordt regelmatig genoemd, bijvoorbeeld door middel van buurtpatrouilles of wijkteams die toezicht houden of zelfs kunnen optreden bij incidenten. Ook op het gebied van duurzaamheid en energietransitie noemen inwoners spontaan mogelijkheden voor burgerinzet. Ze noemen voorbeelden als voorlichting geven, advies over subsidiemogelijkheden, of het ondersteunen van lokale initiatieven rondom energiebesparing. Een ander thema dat wordt genoemd is het onderhoud van de leefomgeving, zoals groenbeheer en plantsoenonderhoud. Daarnaast worden ook onderwijs-gerelateerde taken en het delen van specifieke deskundigheid als geschikt genoemd

- *Zorgen voor veiligheid.*
- *Veiligheid in de wijk verhogen door groepjes samen te stellen die patrouilleren (en mogen handelen bijv. door aanhouding voor diefstal).*
- *Vrijwilliger bij duurzaamheidsinitiatief.*
- *Voorlichting energie en verduurzaming.*
- *Advies over de energietransitie en gebruik maken van landelijke en provinciale subsidies*
- *Buurtbeheer, maak een bewonersvereniging per wijk die verantwoordelijk zijn voor onderhoud, met eigen budget.*
- *Meeschrijven aan gemeentelijk beleid; tekenles geven; onderwijs assistentie algemeen*
- *Hand- en spandiensten bij gemeentelijke taken. Wie weet zijn er vrijwilligers die bv plantsoenen willen onderhouden*

Tegelijkertijd plaatsen veel respondenten kanttekeningen bij de geschiktheid van bepaalde taken. Zo vinden meerdere mensen dat vrijwilligerswerk niet gebruikt mag worden om betaalde banen te vervangen, en dat het organiseren van vrijwillige inzet professionele begeleiding en duidelijke kaders vereist. Ook wordt regelmatig benadrukt dat inwoners al veel vrijwillige taken vervullen, bijvoorbeeld in sportverenigingen of de zorg, en dat het niet realistisch is om daar nog meer van te verwachten.

- *Het overzetten van een betaalde baan naar een vrijwilligersconstructie is tegen mijn aard in. Werk moet gewoon beloond worden.*
- *Vrijwilligerswerk moet geen verdringing van arbeidsplaatsen worden.*
- *Geen idee. Dat ligt aan wat het precies inhoudt, welke verantwoordelijkheden en randvoorwaarden. En, vrijwilligerswerk heeft veel en goede en continue begeleiding nodig. Dus wat levert het dan onder de streep op?*
- *Al deze taken worden al voor een groot deel door vrijwilligers gedaan, ik vind het niet realistisch om daar nog afhankelijker van te worden.*
- *Er zijn nu al heel veel vrijwilligers actief bij bv sportverenigingen, kunst en cultuur etc. Ik denk niet dat dat veel meer kan worden.*

Toelichting V20: *Wat vindt u goede ideeën om op creatieve manieren geld te verdienen voor de gemeente Houten? Meerdere antwoorden mogelijk. 'Anders, namelijk:' (n=54)*

Inwoners van Houten dragen spontaan een aantal aanvullende ideeën aan om op creatieve manieren extra inkomsten voor de gemeente te genereren. Een veelgenoemd voorstel is het invoeren van kattenbelasting, vaak als tegenhanger van hondenbelasting. Ook worden betaald parkeren en parkeervergunningen, met name bij recreatiegebieden en voor huishoudens met meerdere auto's, genoemd. Daarnaast zien inwoners kansen in het verhuren of efficiënter inzetten van gemeentelijk vastgoed, zoals het gemeentehuis of Theater Aan de Slinger.

- *Kattenbelasting invoeren om biodiversiteit te kunnen verhogen.*
- *Als jullie opnieuw hondenbelasting willen invoeren dan ook graag kattenbelasting.*
- *Belasting voor katten identiek aan de hondenbelasting*
- *Overall parkeergeld invoeren en een vergunningenstelsel voor inwoners, 2e auto etc.*
- *Betaald parkeren recreatiegebied Tull en't Waal*
- *Toerisme stimuleren en daar geld uit winnen*
- *Geen kantine in gemeentehuis, want horeca en supermarkten in omgeving*
- *Vastgoed verhuren*
- *Efficiënter gebruiken van gemeentelijk vastgoed. Door bijvoorbeeld het VG ook in de avond te gebruiken. Een gemeentehuis bijvoorbeeld kan prima door veel maatschappelijke partijen gebruikt worden. Thuiswerken is ingeburgerd, maar ambtenaren gebruiken nog steeds dezelfde ruimtes.*

Toelichting V22: *Wilt u verder nog iets delen over de Ronde van Houten of de financiële uitdagingen?*
(n=124)

Tot slot geven deelnemers uiteenlopende tips en opmerkingen mee aan de gemeente Houten.

- *Het kan helpend zijn om creatief en open met uitdagingen om te gaan. Het zou best kunnen zijn dat bezuinigingen iets nieuws gaat brengen, voordelen geeft.*
- *Gemeenten kunnen emissierechten verkopen aan bedrijven die hun uitstoot willen compenseren. Dit kan een extra inkomstenbron zijn.*
- *Gemeenten kunnen profiteren van subsidies en financieringsprogramma's van de overheid voor het bevorderen van schone lucht en duurzame mobiliteit.*
- *Goed dat dit wordt gedaan, al denk ik dat pijnlijke keuzes door bewoners niet echt gemaakt worden. Een verhoging OZB en deze maandelijks laten betalen is m.i. nog een mooie optie om de lasten wat kleiner te laten lijken. OZB is natuurlijk niets in vergelijking met andere belastingen als LB en BTW. Duidelijker maken waarvoor het gebruikt wordt helpt ook met het legitimeren van de OZB heffing.*
- *Houd rekening met de leefbaarheid van de kleine kernen. (Schalkwijk, Tull etc.) . Er wordt in de buitengebieden al flink gedraaid op vrijwilligers zoals bijvoorbeeld bij De Trossel (Schalkwijk). De rek kan er een keertje uit zijn.*
- *Met de gemiddelde kennis van zaken is het lastig voor een burger om de gemeente te adviseren. Ook op basis van deze enquête heb ik het gevoel te weinig zicht te hebben om daadwerkelijk goed mijn mening te geven. Bezuinig vooral op niet-wettelijke taken.*
- *Probeer zoveel mogelijk in te zetten op bezuinigingen die het jaar daarop (wanneer het 'ravijnjaar' voorbij is) relatief eenvoudig terug te draaien zijn.*
- *De begroting moet vooral kritisch vanuit de uitgaven bekeken worden. Deze moeten doelmatig zijn en aantoonbaar effectief. Als er bezuinigt moet worden is er maar heel beperkt ruimte voor hobby- of prestigeprojecten. Wat in ieder geval niet moet gebeuren is het dichtens van begrotingsgaten door hogere belastingen. Hogere inkomens dragen via OZB en IB al bovengemiddeld veel bij aan de inkomsten van de overheid.*
- *Betrek de bedrijven die in Houten gevestigd zijn bij dit vraagstuk nadrukkelijk. Ook bij het denken in oplossingen zit er veel potentieel bij bedrijven.*
- *Blijf ook omdenken, denken in mogelijkheden en niet in problemen. Er zijn veel welvarende inwoners die zelf wat meer kunnen doen of bijdragen.*
- *Succes met het maken van de keuzes. En wees creatief. Verhoog bijvoorbeeld de OZB, maar geef aan inwoners een keuze om een gedeelte terug te verdienen als ze zich inzetten bij een project als "een schone wijk maakt iedereen rijk" of "door te snoeien hoeft u niet op een houtje te bijten".*
- *Voer betaald parkeren in de wijken in en werk met parkeervergunningen. Er is veel parkeeroverlast in de wijken omdat mensen hun eigen oprit leeg laten, bedrijfsbussen parkeren of langdurig kennissen laten parkeren tijdens vakanties, allemaal omdat het in Houten gratis parkeren is. Dit gedrag kan financieel ontmoedigt worden en dan heeft de gemeente ook extra inkomsten.*
- *Zonder concrete gevolgen is het lastig mee te beslissen.*
- *Het is eigenlijk triest dat Gemeentes iedere keer weer moeten bezuinigen omdat er vanuit de landelijke overheid steeds meer taken worden gedecentraliseerd zonder de daarbij behorende budgetten aan te passen. Ik hoop dat Gemeenten samenwerken om de de landelijke overheden op hun verantwoordelijkheden te blijven wijzen. Deze opmerking helpt niet erg om de begroting van Houten op dit moment sluitend te maken maar is wel een blijvend aandachtspunt.*
- *Waar praktisch, laat inwoners betalen voor wat ze gebruiken. De hondenbelasting is een goed voorbeeld. Dit levert inkomsten op een manier die inwoners de keuze laat.*
- *Veel succes en wijsheid gewenst!*